Gemeenschap De Hooge Berkt

Eerste lezing: Deut. 6, 1-9
Evangelie: Matteüs 22, 34-46
Datum: 25.10.2026
Overweging door: Annet van Straaten

IN GOD IS GEEN VERDEELDHEID

‘En niemand was in staat Hem een antwoord te geven, noch durfde iemand Hem vanaf die dag nog een vraag te stellen.’

De leiders van het volk stonden tegenover Iemand waar ze niet tegenop konden. En dat was bedreigend. Want Hij stelde de gevestigde orde ter discussie en bekritiseerde de wijze waarop het geloof vorm had gekregen. Een orde en een geloofspraktijk waarin die leíders het voor het zeggen hadden, in plaats van dat zij God die plaats toekenden.

Erkennen dat iemand jouw meerdere is.
Dat is niet zo vanzelfsprekend. Als je trouw bent aan jezelf, aan je eigen overtuigingen, dan móet je dat zelfs beproeven. Zo bezien valt het best te rechtvaardigen dat de Farizeeën Jezus bevroegen.
Maar als het de drijfveer is om je eigen positie veilig te stellen, dan is het geen open bevragen meer, dan wordt het aanvallen, of een valstrik uitzetten. Dan wil je iemand pakken, klein krijgen.

De Farizeeën stellen Jezus op de proef aan de hand van de vraag naar het meest centrale gebod uit de Wet.
Het antwoord van Jezus betreft de volledige toewijding aan God: met heel je hart, met heel je ziel en met heel je verstand.
Hij citeert daarmee de tekst uit Deuteronomium die we ook lazen.

Daar voegt hij dan nog een zin uit Leviticus aan toe: je naaste liefhebben als jezelf, als een tweede gebod dat gelijk is aan het eerste. Wat gebeurt hier? Hoezo een eerste en tweede gebod dat gelijk is aan elkaar?
Met die toevoeging toont Jezus voor mij Gods grootheid: God overstijgt indelingen die wij mensen maken. God is Een, in God is geen verdeeldheid.

‘God’ zo leert Mozes aan zijn volk, ‘is de enige’, ook wel vertaald met ‘God is één’. Hij prent de Israëlieten dat in als ze op het punt staan het Beloofde Land in te trekken: heb God lief met alles wat je in je hebt. Zorg ervoor dat nooit te vergeten. Dus bindt dat om je arm, op je voorhoofd, op je deurpost. Vertel het je kinderen, houdt het in gedachten, sta ermee op en ga ermee naar bed. Inprenten is nog te zwak uitgedrukt. Het gaan over erin stansen, erin slijpen, kerven.

CC BY NC

Het is van levensbelang om altijd afgestemd te blijven op de Ene, want dat brengt een lang leven, dan zal het je goed gaan, zal je nageslacht groeien en zal het land waar je woont overvloeien van melk en honing.
En wie wil dat nou niet?

Het lijkt zo duidelijk en eenvoudig: heb God lief en het zal je goed gaan.
Maar zo eenvoudig is het dus niet.
Het is niet voor niets dat deze opdracht in ons gekerfd moet worden.
Het is niet voor niets, dat we deze viering begonnen met een inkeer-moment. Om onszelf te verzamelen; om alles wat er in ons rondgaat en wervelt en maalt tot rust te brengen. Om ons te verbinden met ons diepste wezen en wij weer in eenheid kunnen raken met de grond waaruit we leven en vandaaruit met elkaar. Een eenheid die we niet op eigen kracht kunnen realiseren, maar waarvoor we afhankelijk zijn van Gods liefdesstroom. We kunnen ons ervoor openstellen, ons ernaar toe wenden. Maar die eenheid is nooit van ons, van mij. Wij maken er onderdeel van uit.

Want zoals God de Ene is, zo verdeeld zijn wij. In onszelf en ten opzichte van elkaar. Ik kan mij net zo makkelijk bedreigt voelen in mijn positie als die Farizeeën. En me daarom verzetten tegen anderen. In die houding ben ik afgescheiden van God, niet in verbinding. Dan ben ik aan mezelf overgeleverd en wordt elke ontmoeting een machtsstrijd: ‘eten of gegeten worden’, ‘ik òf die ander.’ Bij God is geen óf óf. Het is voor God altijd: ik én die ander.

In verbinding met God verdwijnt de bedreiging vanuit anderen. Dan kan ik er zijn en die ander ook. Dan zijn we beiden geliefde kinderen. In verbinding met God is het erkennen van een meerdere geen bedreiging, maar een verrijking. Want dan kan ik er alleen maar bij winnen, ik heb dan immers niets te verliezen!
Let wel, dit is wat ik geloof, wat ik gelovig weet, het is lang niet altijd mijn werkelijkheid. De afgelopen week ben ik weer meermalen pijnlijk tegen mezelf opgelopen. Door impulsieve uitlatingen die verre van liefdevol waren. Waar geen sprake was van erkenning van de ander, maar er overheen liep. En het betrof nog niet eens een meerdere.

Jezus belijdt in zijn antwoord niet alleen zijn geloof, maar belichaamt die eenheid ook. Hij is een mens uit één stuk, onverdeeld. Hij onderricht de Farizeeën, waar zij Hem klem wilden zetten. In zijn toevoeging over de naaste liefhebben als jezelf, smeedt Hij Gods liefde en de liefde tussen mensen aan elkaar.

En daar bleef het nog niet bij. Tenslotte brengt hij de Messias ter sprake. De Messias die volgens de heersende opvattingen aan het einde der tijden zou komen. Waarvan sommigen uit het volk zeiden, dat Jezus dat was. Een heel spannende opmerking dus: wilde Hij

CC BY NC

beweren dat die Messias nu inderdaad zo dichtbij was? Om maar te zwijgen van de suggestie dat Hijzelf inderdaad die Messias zou zijn?
Jezus onderricht ook hier de Farizeeën over Gods grootheid die het menselijke denken en redeneren te boven gaat: verleden, heden en toekomst liggen niet uit elkaar. Het leven is geen routeplan van A naar B en verder tot aan Z. Het leven is ook meer dan geslachten die elkaar opvolgen.
Volgens de traditie zou de Messias de zoon van David zijn, ja. Jezus zegt niet dat dat niet zo is. Hij zegt alleen óók, dat David die Messias Heer noemde, dus dat het niet alléén maar diens zoon zou zijn, maar dat die Messias tegelijk boven David zou uitstijgen.

Bij God is alles mogelijk, in God is alles één.
In die eenheid mogen wij ons geborgen weten, mogen wij steeds weer terugkeren, hervinden. Mét daarbij de opdracht om die ook uit te dragen door ernaar te handelen. Want die geborgenheid is niet bedoeld als schuilplaats voor een harde wereld. Integendeel, ze is bedoeld als oplaadplaats om er daarna weer op uit te gaan en mee te bouwen aan die eenheid waar de wereld zo'n nood aan heeft.

CC BY NC